

**Rechtbank Rotterdam**

Zitting : 21 november 2022 om 09:30 uur

Parquetnummer : 10/043746-22

**PLEITNOTITIES**

Inzake:

**Openbaar Ministerie**

Arrondissementsparket te Rotterdam

tegen

Verdachte

**De heer W.C. Engel**

Raadsman:

M.P.K. Ruperti

Advocaat te Almere

-----

Edelachtbaar College,

### **Inleiding**

Clïënt Willem Engel wordt ervan verdacht dat hij artikel 131 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht zou hebben overtreden en zich als medepleger, althans alleen aldus schuldig heeft gemaakt aan opruiing.

Deze strafbare feiten zouden op verschillende data gepleegd zijn tussen 19 juni 2020 en 16 november 2021 in Rotterdam, of in ieder geval in Nederland.

Of er sprake is van een opruiende uitlating hangt onder meer af van de bewoordingen en de context waarin de uitlating is gedaan, de kennelijke bedoeling van de uitlating, de plaats waar en de gelegenheid waarbij de uitlating is gedaan en de doelgroep tot wie de uitlating kennelijk is gericht (vgl. HR 15 december 2020 ECLI:NL:HR:2020:2020).

### **Context**

<https://willemengel.nl/>: *“Willem Engel gaat met iedereen in gesprek. Hij staat voor een eerlijk en rechtvaardige samenleving, die vanuit oprechtheid, waarheid en bovenal liefde wordt vorm gegeven. Na 12 jaar in het lab te hebben doorgebracht stapte hij in 2008 over naar fulltime danser/dans docent. Tot de crisis was dat zijn passie en werk. In maart 2020 begon hij zich na het sluiten van de dansschool te verdiepen in de corona materie. Wat hij ontdekte is inmiddels de kern van de anti-maatregelen bewegingen. Het virus is veel minder dodelijk dan gedacht. Ook is een groot deel al immuun ervoor en zijn er goede behandelmethoden.”*

Clïënt is afgestudeerd in de Bio Farmaceutische wetenschappen aan de Universiteit Leiden en een politiek mensenrechtenactivist. Clïënt heeft zich vorig jaar bij de landelijke verkiezingen voor de Tweede Kamer verkiesbaar gesteld en zal dat bij de komende verkiezingen weer doen.

Clïënt mengt zich met zijn stichting Viruswaarheid als politiek activist dan ook actief in het publieke domein en in het publieke debat om zijn standpunten te verkondigen en om, zo nodig, actie te voeren en daartoe op te roepen.

Clïënt beroept zich hierbij op bepaalde grondrechten: de vrijheid van meningsuiting, het recht op vergadering en vereniging en het recht om te demonstreren en daartoe op te roepen.

De vrijheid van meningsuiting is als universeel grondrecht het uitgangspunt. Verregaande uitingen in het publieke debat zijn toelaatbaar, zelfs indien zij 'shock, offend or disturb' (EHRM 7 december 1976, NJ 1978/236, Handyside).

Clïënt is zich zeer bewust van de grenzen die hij in het publieke debat opzoekt. Daarbij roept hij juist expliciet op dat geen strafbare feiten mogen worden gepleegd. Deze context is bij het nemen van de beslissingen in deze strafzaak van groot belang.

*“Bij de toetsing aan art. 10 EVRM (vraag ii) heeft de context vooral betrekking op de vraag of het gaat om uitlatingen, die zijn gedaan in een publiek of maatschappelijk debat. Als dat het geval is, dan kunnen volgens vaste jurisprudentie van het EHRM ook uitingen die “offend, shock or disturb” bescherming van art. 10 EVRM genieten. Deze jurisprudentie is door de Hoge Raad in die zin in de zijne verwerkt dat indien een uitlating gedaan is in het kader van het publieke debat, door die omstandigheid de strafbaarheid van de uitlating kan vervallen. Het publieke debat omvat in deze jurisprudentie niet alleen het politieke debat over maatschappelijke vragen binnen de politieke arena, (...), maar ook daarbuiten zoals uitingen die (in het verlengde daarvan) gedaan worden in een interview met de media of tijdens demonstraties. In het huidige Twittertijdperk mag veilig worden aangenomen dat het publieke debat, waarvan het politieke debat deel uitmaakt, ook via de social media plaatsvindt.”*  
(ECLI:NL:PHR:2018:24)

Ook het recht om te demonstreren is een universeel grondrecht: artikel 9 Grondwet en het artikel 9 en 11 EVRM gewaarborgde recht op betoging althans right of peaceful assembly.

Artikel 9 Grondwet lid 2 bepaalt: “De wet kan regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.”

De Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly van de Venice Commission (Hierna: “Guidelines”), onderdeel van de Raad van Europa (Study No 769/2014 CDL-AD(2019) en gebaseerd op de jurisprudentie van het EHRM benadrukken dat elke beperking van een demonstratie een grondslag in een formele wet moeten hebben:

#### “Restrictions Imposed Prior To or During an Assembly

128. Prior restrictions. As a rule, peaceful assemblies should be facilitated without restriction. In some circumstances, however, it may be necessary for restrictions to be imposed. Restrictions are only permissible if they follow the requirements set out in international human rights instruments, namely that the restrictions have a formal basis in law, follow a legitimate aim, and are necessary and proportionate.

“129. Any restrictions must have a formal basis in law. Any restrictions imposed on assemblies must have a formal basis in law, as must the mandate and powers of the restricting authority. The same applies to sanctions imposed after an assembly. Legislation itself must be sufficiently precise to enable an individual to assess whether or not his or her conduct would be in breach of the law, and also to foresee the likely consequences of any such breach (see paragraphs 96 et seq., ‘Requirements of the Legal Framework’). Clear definitions in domestic legislation are vital to ensuring that the law remains easy to understand and apply, and that a regulation does not encroach upon activities that do not need to be regulated. Definitions, therefore, should neither be too elaborate nor too broad.”

De wetgever gaf invulling met de Wet Openbare Manifestaties (WOM) invulling aan de in artikel 9 lid 2 Grondwet vastgelegde opdracht.

Beperkingen op basis van de mogelijke inhoud van toespraken zijn niet toegelaten. Kritiek op overheidsbeleid en beleidsmakers mogen op zichzelf nooit een reden zijn voor een beperking. Sterker, de grenzen van toelaatbare kritiek zijn veel ruimer ten aanzien van de overheid dan een privépersoon, ook voor demonstraties die de staat of een deel van de bevolking kunnen beledigen, choqueren of verstoren:

“149. The potential illegitimacy of content-based restrictions. Speech and other forms of expression, including assemblies, enjoy protection under Article 11 ECHR and Article 21 of the ICCPR. In principle, therefore, any restrictions on assemblies should not be based on the content of the message(s) that they seek to communicate. Moreover, criticism of government policies or state officials’ actions should never, of itself, constitute a sufficient ground for imposing restrictions on freedom of peaceful assembly – the European Court of Human Rights has often emphasized that the “limits of permissible criticism are wider with regard to the government than in relation to a private citizen.” This also applies to assemblies expressing views that may ‘offend, shock or disturb’ the state or any sector of the population. The European Court of Human Rights has also stated that it is “unacceptable from the standpoint of Article 11 of the Convention that an interference with the right to freedom of peaceful assembly could be justified simply on the basis of the authorities’ own view of the merits of a particular protest.” Similar considerations apply with regard to imparting

information or ideas contesting the established order or advocating for a peaceful change of the Constitution or legislation by non-violent means.”

Het is evident dat de tenlastegelegde gedragingen uitingen zijn die zijn gedaan in het kader van het publieke debat. Het is ook evident dat cliënt daarbij herhaaldelijk en expliciet juist niet oproept tot het plegen van strafbare feiten. Bijv. “kom in liefde en geduld”. “Non violent en non cooperation”. “Even bellen, maar niet schelden en schreeuwen aub”. “Niet lastigvallen, wel vastleggen.” “Laat netjes weten wat je van hem vindt”.

De verdediging is stellig van oordeel dat het OM op onjuiste gronden tegen cliënt een vervolging heeft ingesteld. Nog daargelaten blijkt reeks uit het uitgevoerde strafrechtelijke opsporingsonderzoek dat cliënt in de context van het publieke debat zich niet strafbaar heeft gedragen. Dit alleen al maakt de beslissing om cliënt te vervolgen onbegrijpelijk en onredelijk.

Het is daarom temeer curieus en het komt daarom volstrekt willekeurig over dat het OM bij diverse vervolgingsbeslissingen niet overgaat tot een strafrechtelijk onderzoek of niet (verder) vervolgt, maar cliënt wel voor de rechter brengt en daarbij alle strafvorderlijke dwangmiddelen uit de kast trekt. Maar in het publieke debat laten verschillende gezagsdragers zich ook niet onbetuigd:

Nog grotere “massa-aangifte” (69.000 stuks) tegen Hugo de Jonge over bedreigende uitspraken richting niet gevaccineerden: het OM besluit op 16 juni 2022 niet tot vervolging over te gaan.

Zie bijv. uitspraken burgemeester Bruls naar aanleiding van Moeke en naar dhr. Oubaha: “schurken, lafbekken en de grootste schreeuwlelijk van Nederland”. Bruls laat vervolgens weten nog steeds achter zijn woorden te staan. Verbijstering en woede daar weer over in het publieke debat. Geen strafrechtelijk onderzoek.

Uitspraken Rutte: onder andere dat voetbalpubliek gewoon hun bek moet houden. Geen strafrechtelijk onderzoek.

Dan de uitspraken van Akwasi over zwarte piet: roept op tot geweld. Geen vervolging door het OM. Volstreekte willekeur in het publieke domein.

Boerenprotesten: staatssecretaris van Justitie Eric van der Burg zegt op 14 juni 2022 zelfs dat verzamelen bij ambtswoning minister valt onder het recht om te demonstreren en niet strafbaar is. Cliënt wordt tot op heden wel hiervoor vervolgd door het OM.

Volstreekte willekeur aldus.

Dan alle dwangmiddelen die wel op cliënt ten volle worden toegepast. Alleen al de timing van zijn aanhouding buiten heterdaad, aldus expliciet op bevel van de officier van justitie op het moment dat cliënt als politiek activist gebruik maakt van zijn stemrecht, is een teken dat het OM zich zelfs actief aan een bepaalde kant opstelt in het publieke debat binnen het publieke domein: dus tegen Willem Engel.

Het OM, de politiek en media zien cliënt als de grote opruier, degene die eenieder vertegenwoordigt die tijdens “corona” zich kritisch heeft opgesteld en in actie is gekomen tegen de beperkende overheidsmaatregelen. Voor het OM, de politiek en media is Willem Engel de verpersoonlijking van al het kwaad, de nationale kop van jut, een paria, “public enemy no 1”.

We kunnen er niet omheen dat een enorme publieke druk op deze zaak is gelegd door alle media aandacht en de daaropvolgende reacties van politici, zogenaamde deskundigen en belangenbehartigers. Het zal uw rechtbank niet zijn ontgaan dat deze kwestie en daarmee cliënt voorwerp is geworden van een publieke discussie die zijn weerga niet kent.

Kamerleden, ambtsdragers, de media en zelfs advocaten hebben in het publieke domein uitspraken gedaan die cliënt enorm hebben benadeeld. Cliënt heeft zeer actief zijn mening geuit en zich daarin zeker niet onbetuigd gelaten, maar is met zijn rug tegen de muur gedrukt

en uitgemaakt voor wappie, complotdenker, opruiër etc. Vrijwel iedereen die het niet met hem eens was viel over elkaar heen om hun verontwaardiging over cliënt uit te spreken. Vele media hebben getoond aan zeer eenzijdige berichtgeving en stemmingmakerij te doen door de kwestie zeer eenzijdig en denigrerend als bijv. de “dansleraar” te belichten en anderen, zoals aangifte-frontman Dikkeboom ruim baan te geven om hun ongefundeerde en zelfs bizarre beschuldigingen jegens cliënt te uiten. Deze media en de politici hebben geen enkel respect getoond voor het uitgangspunt dat iemand onschuldig is tot het tegendeel door een rechter is bewezen na een gedegen onderzoek ter terechtzitting. Ook geen enkel respect voor de vrijheid van meningsuiting van cliënt. We kunnen er niet omheen dat het strafrechtelijke proces op een grove negatieve wijze is beïnvloed, waardoor er geen sprake kan zijn van de vereisten van een eerlijk proces.

Conclusie: Reeds om die reden dient het OM niet ontvankelijk te worden verklaard.

### Jurisprudentie

ECLI:NL:PHR:2021:141, algemeen juridisch kader opruiing:

Voor een bewezenverklaring van opruiing moet aan de volgende – kort weergegeven – vier vereisten zijn voldaan:

1. opruien moet worden gezien als het aanzetten tot iets ongeoorloofds. Dit ongeoorloofde moet een naar Nederlands recht strafbaar feit zijn. Het is niet nodig dat het feit waartoe wordt aangezet ook daadwerkelijk wordt gepleegd;
2. er moet sprake zijn van opzet. Dat kan voorwaardelijk opzet zijn: het bewust de aanmerkelijke kans aanvaarden dat wordt opgeruid tot het plegen van een strafbaar feit;
3. vereist is verder dat de uitlating in het openbaar is gedaan. Dat wil zeggen onder zodanige omstandigheden en op een manier dat deze door het publiek gehoord (rechtbank: of gelezen, of gezien) kon worden (HR 22 mei 1939, NJ 1939, 861);
4. de uitlating moet bovendien mondeling of bij geschrift of afbeelding zijn gedaan

ECLI:NL:HR:2020:447: afhankelijk van de omstandigheden is niet uitgesloten dat ook een indirecte aansporing tot enig strafbaar feit kan worden aangemerkt als opruiing.

“Of er opgeruid is, hangt niet daarvan af of iemand zich tot het bedoelde feit aangezet gevoelt, maar of de woorden zodanig zijn dat iemand er door tot dat feit gebracht zou kunnen worden.”

ECLI:NL:GHAMS:2022:2482

“Opruiing behelst het aanzetten – in de betekenis van: proberen iemand iets te laten doen – tot het plegen van strafbare feiten. Niet voldoende is, zoals door advocaat-generaal gesteld, ‘het opwekken van de gedachte aan enig feit, het trachten de mening te vestigen dat dit feit wenselijk of noodzakelijk is en het verlangen op te wekken om dat feit te bewerkstelligen’. Bij de beoordeling of de door een verdachte gedane uitingen aansporen tot enig strafbaar feit en dus ‘opruiend’ zijn in de zin van artikel 131 van het Wetboek van Strafrecht, komt betekenis toe aan de inhoud en de strekking van de gedane uitingen in hun onderlinge samenhang bezien, alsmede de context waarin deze uitingen aan het publiek zijn geopenbaard.”

<https://nos.nl/l/2452033>

FDF voorman veroordeelt wegens protest bij huis minister. De politierechter vindt het recht op vrije meningsuiting en het recht om te demonstreren een groot goed, maar vindt dat de man met zijn gedrag de wettelijke grenzen fors heeft overschreden. “In feite heeft hij immers door geweld of bedreiging daarmee geprobeerd de besluitvorming van de overheid te beïnvloeden”, aldus de politierechter.

ECLI:NL:GHAMS:2021:4272

"Desondanks heeft de verdachte zich in de daarop volgende periode geroepen gezien zijn achterban in de Telegram-groepschat die hij beheerde (van ongeveer 270 mensen) bij herhaling op te roepen tot nieuwe rellen, op het Museumplein en in Amsterdam-Oost, onder medeneming van een koevoet, lege bierflesjes en benzine.

ECLI:NL:GHDHA:2021:2041. Opruiing avondklok:

(...) Neem wasbenzine mee, vuurwerk, eieren en rookbommen" en/of

- " We gaan meerdere keren rellen" en/of

- Oke boys voor de duidelijkheid Lethmaetstraat 18.00 Gouda Korte Akkere verzamelen, daarna door naar GSV ooserwei! Wat meenemen? vuurwerk, wasbenzine, rookbommen, eieren, zwarte outfit, bedek je goed, mondkapjes cappuchon enzv. Deel dit met al je matties en laten we gouda op de kaart zetten.

ECLI:NL:GHSHE:2021:1999. Opruiing. Coronapandemie: De verdachte heeft anderen aangezet tot het plegen van een strafbaar feit. Daartoe heeft hij een bericht op Facebook geplaatst, waarin werd opgeroepen een coronatestlocatie (waarin onder meer kinderen werden getest) 'in de hens' te zetten.

Door op te roepen tot het in brand steken van een dergelijke testlocatie wordt het ontoelaatbare risico gecreëerd dat anderen daartoe daadwerkelijk zullen overgaan.

Het recht op vrijheid van meningsuiting is een belangrijke verworvenheid in de samenleving. Het geeft een ieder in beginsel het recht in vrijheid uiting te geven aan zijn of haar (al dan niet politieke) opvattingen.

Het hof stelt bij de beoordeling voorop dat het publieke debat op het scherpst van de snede gevoerd moet kunnen worden, hetgeen meebrengt dat door de autoriteiten beperkingen daarvan met de grootste mogelijke terughoudendheid moeten worden toegepast en steeds opnieuw in het licht van artikel 10, tweede lid, EVRM dienen te worden beoordeeld.

ECLI:NL:GHARL:2021:2695

Ten aanzien van de context waarin verdachte zijn uitlatingen heeft gedaan, zijn de volgende (twee) aspecten van belang. Allereerst was er ten tijde van het verzenden van de berichten sprake van grote maatschappelijke onrust over de avondklokrellen. Ten tweede heeft verdachte zijn uitlatingen gedaan in een WhatsAppgroep met de weinig verhullende naam '[titel]' en de groepsomschrijving 'vanafond rellen [adres]'. Een WhatsAppgroep met deze naam en groepsomschrijving kon in de periode van maatschappelijke onrust over de avondklok(rellen) maar één doel hebben: het organiseren van rellen.

Resumerend: In de hiervoor beschreven context zijn de ten laste gelegde berichten en uitingen opruiend. Telkens was het evident dat werd opgeroepen en aangespoord tot het plegen van concrete strafbare feiten en/of gewelddadigheden tegen het openbaar gezag. De rechters onderstrepen telkenmale dat de vrijheid van meningsuiting een belangrijke verworvenheid binnen de Nederlandse samenleving is en dat pas sprake is van strafbare uitingen wanneer de verdachten opzettelijk met hun handelen de grenzen van het toelaatbare (ruimschoots) overschreden.

### **Tenlastegelegde feiten**

Cliënt zou hebben opgeruid door middel van het plaatsen de navolgende video('s) en/of tekst(en) op de website [www.twitter.nl](https://www.twitter.nl) en/of [www.facebook.com](https://www.facebook.com);

***-Op 4 augustus 2021: “Nee tegen de prikbusen. Zorg ook dat je alle medewerkers fotografeert. Voor later zullen we maar zeggen.”***

Getuige Pols: “De uitspraak van 4 augustus 2021 - en dan met name het onderdeel ‘voor later zullen we maar zeggen’ - is bedoeld ter dossiervorming. Onze volgers begrijpen dat ook zo, nu wij regelmatig spreken over dossiervorming en zo is het ook besproken in de juridische kerngroep.”

<https://www.trouw.nl/binnenland/strafrechtelijk-kan-de-ggd-niet-veel-tegen-oproepen-willem-engel-bc82816b/>: “Fotograferen op de openbare weg valt daar niet onder, zegt Jip Stam. Hij is docent en onderzoeker aan de Universiteit Leiden en is gespecialiseerd in ‘uitingsdelicten’ als aanzetten tot haat. “Filmen en fotograferen op de openbare weg, ook van mensen zonder hun toestemming, is in principe toegestaan als onderdeel van de vrijheid van meningsuiting. De grens van dit recht ligt ten eerste bij het portretrecht, maar dan moet wel worden aangetoond dat de afgebeelde persoon een redelijk belang heeft om niet in de publiciteit te komen. Of dat belang in dit geval prevaleert boven de uitingsvrijheid is moeilijk te zeggen, maar in de regel wordt het bij mensen die een publieke functie uitoefenen minder snel aangenomen.” (...) Engel kan een beroep doen op de vrijheid van meningsuiting zolang zijn uitingen de rechten van anderen niet aantasten. Daarvan is sprake als de Viruswaarheid-voorman zou oproepen anderen te bedreigen of stelselmatig lastig te vallen. Iets waar Engel in een bericht op Twitter juist afstand van neemt. (...) Eerder kregen sommige medewerkers al te maken met misstanden die veel verder gingen dan deze intimidaties. Eind juni riepen deelnemers van Telegram-groep De Bataafse Republiek op om te gaan ‘jagen’ op GGD-medewerkers en hen ‘op te ruimen’. In die berichten werden ook de namen van medewerkers genoemd. Anders dan de oproep van Engel zijn dat wel strafbare uitingen. “De zaak ligt nu bij de politie en Openbaar Ministerie, we hebben nog niet gehoord hoe het verder gaat”, zegt Gruwel.”

*Verklaring Cliënt ter zitting:*

In de “aangiftes” geeft trouwens niemand aan zich bedreigd te voelen.

***-Op 16 november 2021: “weet iemand nog een adresje waar ik mijn boosterinfectie kan halen. Het is je plicht, nu vast staat dat de prikjes compleet mislukt zijn te zorgen voor zoveel mogelijk infecties. Bij het jongere segment (onder 70 jaar) zonder gezondheidsklachten. Dat is naastenliefde.”***

Getuige Pols: “De bedoeling met de uitspraak van 16 november is bewustmaking. W.C. Engel houdt mij voor dat de tekst in de tenlastelegging wezenlijk anders is dan de daadwerkelijk geuite tekst. Deze uitspraak is gekopieerd van uitspraken die al rondgingen op social media en is dus niet van onze hand afkomstig.”

Engel: “QUOTE: “Weet iemand nog een adresje waar ik mijn boosterinfectie kan halen” Het is je plicht, nu vast staat dat de prikjes compleet mislukt zijn te zorgen voor zoveel mogelijk infecties. Bij het jongere segment (onder 70 jaar) zonder gezondheidsklachten. Dat is naastenliefde.

Het OM heeft in de tenlastelegging aldus bewust de tekst foutief vermeld.

**-In of omstreeks de periode van 19 juni 2020 tot en met 21 juni 2020, nadat de waarnemend burgemeester van Den Haag (of voorzitter van de veiligheidsregio Haaglanden) een op 21 juni 2020 op het Malieveld te Den Haag geplande demonstratie had verboden: “Samen terug naar normaal. Kom je ook op 21 juni 2020? Omarm de Vrijheid”, en/of “zoals je hebt gehoord heeft de burgemeester Remkes van Den Haag onze demonstratie van Liefde verboden. Vanzelfsprekend kunnen wij je niet tegenhouden om, zoals je dat van plan was, gewoon naar het Malieveld in Den Haag te komen! Als je komt, kom dan in liefde...”**

Het deel: “Samen terug naar normaal. Kom je ook op 21 juni 2020? Omarm de Vrijheid” is een geautomatiseerd bericht dat door Viruswaanin op de diverse socials is geplaatst.

Engel:

<https://www.facebook.com/willem.engel/posts/pfbid02Ub7wPncWdhueu3M297nhBMBu8M7mGLDoRHsnxeVNsYmHdetyL8SsFJ6FtVfJ3K9fl> (afspelen ter zitting)

*“Zoals je hebt gehoord heeft de burgemeester Remkes van Den Haag onze demonstratie van Liefde verboden.*

*Vanzelfsprekend kunnen wij je niet tegenhouden om, zoals je dat van plan was, gewoon naar het Malieveld in Den Haag te komen!*

*Als je komt, kom dan in liefde.*

*Het is duidelijk dat onze bestuurders in nood zijn en heel hard hulp nodig hebben. Wij moeten ze helpen om terug te keren naar de democratie.*

*Daarom organiseren wij een wake. Wij roepen een ieder op om zondag as. naar het plaatselijke stadhuis te gaan en daar een roos of een andere bloem neer te leggen.*

*Liefde en Geduld mensen... Liefde en Geduld...”*

Aldus is dit de volledige tekst als commentaar bij de post van Mordechai Krispijn:

**“DEEL DEZE BOODSCHAP AUB MET ZOVEEL MOGELIJK MENSEN**

*Lieve mensen,*

*Zoals je misschien hebt gehoord heeft de Gemeente Den Haag de demonstratie van aankomende zondag verboden. Ook wij zijn verbaasd maar zeker niet boos. En natuurlijk is er in onze voorbereiding rekening gehouden met dit scenario. Wij schakelen nu door naar plan B. Wij starten nu een spoed kortgeding en staan vandaag nog bij de voorzieningenrechter. Wij zullen zondag as. de vrijheid vieren. Heb liefde, geduld en nu vooral VERTROUWEN. We houden jullie op de hoogte.”*

Getuige Pols: “De in de tenlastelegging opgenomen uitlating van 19 juni t/m 21 juni is besproken in de juridische kerngroep en is bewust zo geformuleerd. Op het moment dat bekend werd dat de rechter de demonstratie toch had verboden, ontstond er een enorme verontwaardiging. Wij hoorden geluiden dat veel mensen alsnog wilde gaan demonstreren. Wij kunnen niemand verbieden te demonstreren en dat hebben we dan dus ook niet gedaan. Wel hebben we geadviseerd om niet te gaan en ook hebben we gezegd: als je gaat, ga dan in liefde. Als alternatief hebben wij een uitzending gemaakt. Viruswaarheid heeft geen invloed op het besluit van anderen om al dan niet te gaan demonstreren. Niets zeggen was geen optie. Wij hebben dat niet overwogen. De uiteindelijke demonstratie is niet door Viruswaarheid georganiseerd. De aldaar aanwezigen personen waren daar op eigen titel.

*Viruswaarheid is nooit uit op geweld en dus waren de ongeregelde heden van 21 juni geen succes voor ons. Wij hebben naderhand geëvalueerd en concludeerden dat Viruswaarheid juist heeft gehandeld. Opruiing is niet eens besproken, omdat wij ruimschoots binnen de grenzen van het toelaatbare hebben gehandeld. Bij latere uitlatingen is met de juridische kerngroep teruggekeken naar 21 juni.”*

Getuige Krispijn: “De voorgenomen demonstratie van 21 juni is ruim op tijd aangemeld door onze organisatie. De gemeente/politie heeft nadien geen problemen/uitdagingen bij ons gemeld. De organisatie verkeerde dan ook in de veronderstelling dat de demonstratie zou doorgaan. Op het allerlaatste moment is de demonstratie verboden. Ik weet niet wie de verweten uitlating rondom 19-21 juni heeft geplaatst. De uitlating klinkt als Willem Engel. Het kan ook iemand anders zijn geweest nu er een grote groep gelijkgestemde vrijwilligers betrokken was bij de organisatie. Vermoedelijk is deze tekst een automatisch ingepland bericht nu deze tweet drie keer om exact 15.00 uur is geplaatst, zie pagina 89 van het dossier. Het account dat dit heeft getweet @dancalegria kon ook worden gebruikt door vrijwilligers om automatische berichten op in te plannen. De automatische berichten zijn besproken in de juridische kerngroep en afgestemd met Willem Engel. De berichten die zagen op de mogelijk komende demonstraties werden één a twee dagen van te voren klaargezet. De intentie van de uitlating rondom 19-21 juni was de-escalatie. Berichten die haaks staan op de boodschap ‘als je gaat, kom dan in liefde’ zijn vermoedelijk eerder ingeplande automatisch geplaatste berichten en zijn opgesteld op het moment dat wij nog veronderstelden dat de demonstratie niet door de rechter zou worden verboden. Wij zagen alle berichten van verontwaardiging en boosheid. Mensen wilden alsnog komen en ter verbinding en ventilatie van de emoties is, als alternatief, opgeroepen om bloemen te leggen. Wij zijn zelf niet naar het Malieveld gegaan, omdat wij in de studio een online demonstratie aan het uitzenden waren. Het neveneffect van de uitzending is wellicht geweest dat men daardoor heeft besloten om niet te gaan demonstreren. Dat was echter niet ons doel. Als men wil demonstreren moet men dat vooral doen. Wij hebben, na het verbod van de rechter, in de minimale tijd die we hadden gezocht naar alternatieven om alles in goede banen te leiden.”

Verklaring cliënt ter zitting:

**-Op of omstreeks 28 juni 2020, nadat de waarnemend burgemeester van Den Haag (of voorzitter van de veiligheidsregio Haaglanden) een op 28 juni 2020 op het Malieveld te Den Haag geplande demonstratie had verboden: “De rechter heeft Viruswaanzin verboden om de demonstratie te organiseren. Wij, op persoonlijke titel, zijn zondag op het Malieveld. Ik nodig iedereen uit te komen. Het is ons recht om te demonstreren. Dit mogen wij doen. Daar kan niemand ons bij tegenhouden en we hebben heel veel organisaties achter ons”.**

**“Dit is ons land en het is afgelopen. Het is afgelopen met deze onzin. Wij gaan demonstreren zondag op het Malieveld. Niet namens Viruswaanzin, wel in de geest van Viruswaanzin, dus ik hoop dat jullie allemaal mee komen. In liefde en geduld. Natuurlijk non violent en non cooperation”.**

<https://youtu.be/fZHI-meVxdg> : interview NOS d.d. 26 juni 2020. Willem geeft duidelijk aan dat wanneer rechter de demonstratie verbiedt Viruswaanzin niet meer kan en zal oproepen om te gaan. Hij zegt dan nog zelf wel te gaan als privé persoon. Dat is niet oproepen tot.

<https://viruswaarheid.nl/juridisch/uitspraak-kort-geding-demonstratie-morgen-definitief-verboden/> : op 27 juni 2020 geplaatst op de website van (toen nog geheten) Viruswaanzin:  
Door: Caroline Vonhoff

*“Zoiest is door de rechter in Den Haag uitspraak gedaan waarmee het demonstratieverbod voor de demonstratie van morgen op het Malieveld bevestigd is. Wij zijn hierover teleurgesteld. (...) Inmiddels, zaterdag 27 juni om 12.20 uur hebben we de beslissing ontvangen.*

*Zonneklaar is dat we niet mogen spreken, niet mogen demonstreren. Een grondwettelijk recht dat zelfs niet in een noodtoestand aangetast mag worden nota bene.*

*Ons rest geen andere conclusie dan dat niet opgekomen mag worden voor de vrijheid in Nederland, tenminste als je daarbij je te weer stelt tegen staatsbeleid en staatsingrijpen in het persoonlijk leven van alle mensen in Nederland.*

*Dit kan en mag niet getolereerd worden door de burgers van Nederland..*

*Gezien de risico's die het bijwonen van een 'verboden demonstratie' met zich meebrengt en de gebleken bereidheid van de Staat geweld te gebruiken, roepen wij niemand op om te komen. Want helaas, zo ver is het dus gekomen in ons eens zo lieflijk lijkend Nederland.*

*De voorzitter van de Veiligheidsregio Haaglanden heeft namelijk aangekondigd hard te zullen optreden tegen mensen die ondanks het verbod toch op vreedzame wijze hun mening willen uiten. Wij gaan in gesprek met de politie en de beleidsmakers om te voorkomen dat het gaat escaleren maar doen vooral een oproep niet te komen.*

*Onze gezamenlijke zaak is niet gediend met beelden van geweld en vernielingen. Er is al genoeg schade toegebracht aan ons land.*

*Wij hebben alles in het werk gesteld om een mooie en vreedzame demonstratie te organiseren, en twee rechtszaken gevoerd om dit mogelijk te maken.*

*Vanzelfsprekend gaan wij door. Ook zonder demonstraties. Wij bereiden een unieke actie voor. De democratische rechtsstaat, dat zijn wij allen. Wij gaan ons doel bereiken, maar wel met liefde en geduld.”*

<https://www.nu.nl/den-haag/6060859/viruswaanzin-verliest-rechtszaak-vraagt-mensen-niet-naar-malieveld-te-komen.html> : geplaatst op website nu.nl op 27 juni Om 13.22 uur.

*“Het verbod op de demonstratie van actiegroep Viruswaanzin zondag op het Malieveld blijft van kracht, meldt een woordvoerder van de rechtbank Den Haag zaterdag aan NU.nl. De actiegroep roept demonstranten op om niet alsnog naar het Malieveld te komen.*

*De actiegroep spande een rechtszaak aan, nadat waarnemend burgemeester Johan Remkes de demonstratie vrijdag had verboden. De rechtbank heeft besloten dat het verbod van de veiligheidsregio in stand blijft. Maandag zal de rechter toelichting geven op de uitspraak.*

*Viruswaanzin is hoofdzakelijk tegen de anderhalvemetersamenleving en de coronaspoedwet die het kabinet wil invoeren.*

*Advocaat Jeroen Pols van de actiegroep roept mensen op om morgen niet alsnog naar het Malieveld te komen, ook al stelde de groep eerder nog op "persoonlijke titel" te willen protesteren. "We willen geen herhaling van de rellen van vorige week en roepen mensen daarom op om niet naar het Malieveld te komen", zegt Pols tegen het AD.*

*Willem Engel van Viruswaanzin voegt daaraan toe bij de NOS "bang te zijn voor een confrontatie". "Het is ons duidelijk gemaakt dat er met harde hand opgetreden zal worden. Wij nemen de verantwoordelijkheid nu om op te roepen om niet naar het Malieveld te komen morgen.”"*

[https://www.youtube.com/watch?v=mZq7JX\\_3Hmo](https://www.youtube.com/watch?v=mZq7JX_3Hmo) : discussie op 27 juni 2020. Oproep om NIET te gaan, omdat rechter heeft verboden, wordt door andere actievoerders niet in dank afgenomen. Gaan toch. Willem onder druk gezet om toch te gaan. Wordt "afgeserveerd". (afspelen).

*Getuige Pols: “Bij de organisatie van de demonstratie van 28 juni hebben wij aanpassingen gedaan, zodat de demonstratie niet nogmaals zou worden verboden. Op het allerlaatste moment is de demonstratie van 28 juni verboden. In de juridische kerngroep zijn steeds de*

*richtlijnen van de Commissie van Venetië in acht genomen. De overheid heeft in deze in strijd met de richtlijnen gehandeld. Wij kijken altijd in voorbereiding op acties naar deze richtlijnen. Het filmpje van 28 juni is daadwerkelijk van 26 juni en dus van voor de rechterlijke uitspraak. Het filmpje is in werkelijkheid ook langer dan de tekst die op de tenlastelegging terecht is gekomen. De door Willem Engel uitgesproken teksten zijn meestal voorgelegd aan de juridische kerngroep, zo ook de tekst van de livestream van 26 juni. Viruswaarheid heeft nooit opgeroepen tot demonstreren na het verbod van een rechter.”*

Getuige Krispijn: *“De demonstratie van 28 juni was zo ingericht dat aan alle bezwaren van de vorige demonstratie tegemoet is gekomen. Daarbij heeft Viruswaarheid overleg gehad met de gemeente over de demonstratie waarin wij in de waan werden gelaten dat de demonstratie doorgang zou hebben. Het bevreemd mij daarom ten zeerste dat ook de tweede demonstratie is verboden. Tijd om te anticiperen was er daardoor nagenoeg niet meer. Willem Engel heeft zich nooit, ondanks alle tegenslagen, escalerend uitgelaten.”*

<https://youtu.be/Hg-r8lw6ldg> : Engel op 29 juni 2020 over zijn oproepen vanaf 26 juni 2020. Geeft ook aan dat hij uiteindelijk niet is gegaan. Over de escalaties van 28 juni 2020 roept hij op om rustig te blijven en aangifte te doen. (afspelen vanaf 05:45 aan eind pleidooi).

ECLI:NL:RBDHA:2022:6298

“Wet openbare manifestaties. Betogingen tegen coronamaatregelen op het Plein in Den Haag. De burgemeester heeft opdracht gegeven de betogingen te beëindigen ter bescherming van de gezondheid en ter voorkoming van wanordelijkheden. Hij heeft zich daarbij slechts in algemene termen gebaseerd op eerdere ervaringen en geen vaststellingen gedaan over de nieuw ontstane situatie. De kantonrechter oordeelt dat onvoldoende blijkt dat beëindiging van de betogingen noodzakelijk was. Volgt vrijspraak.”

Verklaring Cliënt ter zitting:

***-Op 10 september 2021: “Even een doe opdracht tussendoor. Er is toch weer een verzorgingstehuis op slot gegaan. Guldenakker on Goirle... tel 013-531800 We hebben geconcludeerd dat dit nooit meer mocht, en toch proberen ze het weer. Meld alle scholen die onrechtmatige verordeningen doorvoeren en natuurlijk alle verzorgingshuizen. Ziekenhuis cijfers zijn altijd welkom. Ook GGD cijfers en werkwijzen zijn meer dan welkom. Mensen die in test straten werken. We hebben folders voor jullie zodat je mensen op de hoogte kan brengen van de onzinnigheid van het testen”.***

<https://youtu.be/eQjqlv4waEQ> : \_Oproep was bedoeld om te bellen om te voorkomen en te protesteren dat ouderen wederom in slecht geventileerde verzorgingstehuizen werden opgesloten zonder contact met familie. Willem roept in filmpje juist op om aangifte te doen van wederrechtelijke vrijheidsberoving.

***-Op 25 september 2021: “Razzia bij Moeke, Nijmegen. Personeel meegenomen voor verhoor. De nieuwe ‘wet’ staat dit echter niet toe. Bruls begaat een misdrijf in zijn rol als mini-dictator. Wederom ambtswoning. Morgen koffie drinken bij de ambtswoning”***

<https://youtu.be/RyBUeau48x0>: minister zegt dat thuisbezoek bij minister niet strafbaar is.  
<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2433433-protesteren-bij-het-huis-van-een-politicus-mag-dat-zomaar> : Hoofdofficier van justitie Zwinkels zegt ook dat het niet strafbaar is.

Koffie drinken bij ambtswoning is oproep om vreedzaam te demonstreren. Aldus een geweldloze oproep. Zie PV verhoor vordering bewaring: cliënt distantieert zich van de insinuatie dat hij brandstichting zou hebben goedgekeurd. Cliënt verklaart bij de RC dat hij zichzelf manifesteert als iemand die de-escalereert, nooit scheld, geen mensen lastig valt en ook niet bedreigt of intimideert. Opzet Willem Engel niet gericht op enig strafbaar feit of gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag. Ook geen voorwaardelijk opzet.

Hoe anders: <https://nos.nl/l/2452033>

FDF voorman veroordeelt wegens protest bij huis minister. De politierechter vindt het recht op vrije meningsuiting en het recht om te demonstreren een groot goed, maar vindt dat de man met zijn gedrag de wettelijke grenzen fors heeft overschreden. "In feite heeft hij immers door geweld of bedreiging daarmee geprobeerd de besluitvorming van de overheid te beïnvloeden", aldus de politierechter.

Conclusie: er is geen wettig en overtuigend bewijs dat cliënt zich alleen of als medepleger heeft schuldig gemaakt aan een strafbare vorm van opruiing. Immers kan niet worden bewezen dat uit de bewoordingen en de context waarin de uitlatingen zijn gedaan de opzet van cliënt was gericht op het aanzetten/aansporen tot enig strafbaar feit en/of gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag. Tevens blijkt hieruit ook niet dat cliënt bewust daartoe de aanmerkelijke kans had aanvaard. In ieder geval is er sprake van redelijke twijfel. Cliënt dient dan ook van alle feiten te worden vrijgesproken.

Overigens is het ronduit kwalijk dat het OM in de tenlastelegging foutieve en onvolledige weergaven geeft van de gewraakte teksten. Cliënt kan niet anders dan concluderen dat dit is gedaan om de rechter te misleiden.

## **AVAS**

ECLI:NL:HR:1993:AB7899 (Pinda-arrest)

Het arrest is een illustratie van een specifiek type van afwezigheid van alle schuld (avas). Naast verontschuldigbare feitelijke dwaling, rechtsdwaling en onmacht kan afwezigheid van alle schuld ook bestaan uit *het betrachten van de maximaal te vergen zorg*. Advocaat-generaal Fokkens noemde de overweging van de politierechter dat het wettelijk systeem het risico van een te hoog aflatoxinegehalte aan de verdachte zou toerekenen een aanvaarding van een risicoaansprakelijkheid in het strafrecht.

Engel en Viruswaarheid: zie gtv Pols en Krispijn.

Pols: "Viruswaarheid is altijd bewust geweest van de invloed die zij had op dat moment. Viruswaarheid heeft haar verantwoordelijkheid wat dat betreft zeker genomen en altijd benadrukt om in vrede te komen. Viruswaarheid is snel uitgegroeid tot een grote organisatie. Viruswaarheid richt zich op drie pijlers: informeren, procederen en demonstreren. Viruswaarheid vindt het belangrijk dat alles geweldloos plaatsvindt: non-cooperation, non-violence en non-compliance. Het beeld dat Willem Engel de aanstichter is van alles, klopt niet. Willem Engel doet de uitlatingen vanuit Viruswaarheid. De juridische kerngroep van Viruswaarheid bestaat uit zo'n 10 vrijwillige juristen. In de juridische kerngroep worden voorgenomen uitlatingen door Willem Engel/Viruswaarheid besproken. De juridische kerngroep komt in ieder geval één keer per week digitaal samen. Willem Engel geeft leiding aan de juridische kerngroep en is altijd aanwezig bij de bijeenkomsten. De uitlatingen op de tenlastelegging zijn allemaal van te voren besproken in de juridische kerngroep. Opruiing is een veel besproken thema in de juridische kerngroep, omdat we een politieke vervolging hadden verwacht. Bij het bespreken van voorgenomen uitlatingen dienen de richtlijnen van de Commissie van Venetië, zoals de richtlijn 'on freedom of peaceful assembly', als leidraad.

Wij zijn ons altijd bewust geweest van de wettelijke grenzen van waar je anderen toe kan bewegen. De grens ligt wat mij betreft bij het oproepen tot het begaan van een concreet strafbaar feit. In dat licht hebben wij, binnen de juridische kerngroep, de criteria van opruiing besproken. Het is niet zo dat concreet afgewogen teksten werden geformuleerd in de juridische kerngroep. Willem Engel legde bijvoorbeeld in de whatsappgroep de door hem voorgenomen uitlatingen voor.”

Illustratief wederom: [https://www.youtube.com/watch?v=mZq7JX\\_3Hmo](https://www.youtube.com/watch?v=mZq7JX_3Hmo)

**Conclusie:** Cliënt heeft ten allen tijde in zijn uitingen geweldloosheid en het onthouden van het plegen van strafbare feiten expliciet verwoord en benadrukt. Hij heeft redelijkerwijs alles gedaan wat van hem kan worden gevergd om strafbaarheid te voorkomen. Het kan niet zo zijn dat cliënt verantwoordelijk wordt gesteld voor alle mensen en groeperingen die zich in hetzelfde publieke debat begeven en daarbij zich strafbaar gedragen en/of de grenzen van het toelaatbare overschrijden. Van cliënt kan bij zijn uitingen niet meer gevergd worden dan hij reeds en altijd heeft gedaan. Client alsnog strafrechtelijk verantwoordelijk houden voor rellers, hooligans, Antifa etc. betekent dat op hem een risicoaansprakelijkheid rust. Dat is rechtens onhoudbaar. Cliënt dient daarom te worden ontslagen van alle rechtsvervolgning.

#### **Persoonlijke omstandigheden:**

Zoals besproken ter zitting

#### **Conclusie**

Voor opruiing is vereist dat wordt opgeroepen tot enig strafbaar feit en/of gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag. Het is evident dat geen van de door de verdachte geposte berichten, ook niet in onderlinge samenhang of in samenhang met de context waarin deze zijn geplaatst, aanzetten tot enig strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen de betrokken verbalisanten.

De uitingen van Cliënt moeten worden gezien in de context van het publieke debat over de beperkende coronamaatregelen. En het publieke debat vormt het hart van het concept van een democratische samenleving (EHRM 23 april 1992, nr. 11798/85, NJ 1994/102 m.nt. E.J. Dommering (Castells) r.o. 43)

Cliënt moet aldus worden beoordeeld als een politiek mensenrechtenactivist die zich o.a. middels social media actief mengt in het publieke debat. Beperkingen dienen, ook in zijn geval en ook in het kader van de vervolgingsbeslissingen bij de wet te zijn voorzien. Wat nog meer klemmt is de veronderstellingen cliënt betreffend die een bepaalde weerstand bij wellicht een groot deel van de samenleving en met name bij de overheid en ook media oproepen.

De vrijheid van meningsuiting is een universeel grondrecht. Het is aan de staat dus ook aan het OM en uiteindelijk aan de rechter om de bescherming van de grondrechten te waarborgen. Zie bijv ECLI:NL:RBLIM:2018:5869. Een veroordeling in een zaak als deze gaat, nu het een inperking van het grondrecht vrijheid van meningsuiting betreft, veel te ver en is reeds daarom niet redelijk. Het gaat daarbij ook om het recht om te vergaderen en te demonstreren, het recht op vereniging, het recht om in vrijheid zich te kunnen verdedigen en om inbreuken op zijn persoonlijke levenssfeer. De beslissing om cliënt te vervolgen zijn de facto en de iure inbreuken op zijn grondrechten. Daarbij is sprake van volstrekte willekeur.

Het gaat hier over uitlatingen die binnen de vrijheid van meningsuiting vallen. In een democratische rechtsstaat moeten politieke ideeën die de bestaande orde ter discussie en met inzet van vreedzame middelen een verandering propageren, de ruimte krijgen om

uitgedragen te worden. Cliënt wijst in dit verband naar de uitspraak Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası v. Turkey, § 70: “in a democratic society based on the rule of law, political ideas which challenge the existing order and whose realisation is advocated by peaceful means must be afforded a proper opportunity of expression ().”

De overtuiging van cliënt is dat verandering bewerkstelligd wordt door het actief verspreiden van informatie en door op te roepen tot vreedzaam demonstreren. Cliënt gelooft niet in geweld en heeft nooit aangezet tot het gebruik daarvan. Dit blijkt ook uit het feit dat cliënt nooit veroordeeld werd voor een dergelijk delict.

De kennelijke suggestie van het OM dat cliënt zou aanzetten tot haat en daarmee (indirect) aanspoort tot het plegen van strafbare feiten en/of gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag ontbeert elke substantiëring en concretisering. Een dergelijke vage beschuldiging vormt eveneens een schending van de vrijheid van meningsuiting. Het EHRM oordeelde dat beschuldigingen van “hate speech” duidelijk en concreet gedefinieerd moeten zijn om een situatie te voorkomen waarin een brede uitleg van het begrip leidt tot misbruik en selectieve vervolging om afwijkende meningen te onderdrukken. De Guide on Article 10 of the European Convention on Human Rights Freedom of expression van het EHRM zegt hierover het volgende: “4. In another case, the Court reiterated that criminal-law provisions (in the case in question, related to hate speech) must clearly and precisely define the scope of relevant offences, in order to avoid a situation where the State’s discretion to prosecute for such offences becomes too broad and potentially subject to abuse through selective enforcement. (Savva Terentyev v. Russia, § 85; see also Altuğ Taner Akçam v. Turkey, §§ 93-94)”

De beperking van de vrijheid van meningsuiting door artikel 131 Sr heeft als doel de openbare orde te handhaven en strafbare feiten te voorkomen. De uitingen van cliënt zijn niet opruiend, hebben geen mogelijk ontwrichtende gevolgen voor de samenleving en kunnen niet leiden tot het plegen van geweld. Cliënt heeft een legitiem doel en het staat vast dat hij dit op een legitieme manier uit. De uitlatingen vallen daarom buiten hetgeen niet toelaatbaar is in het publieke en politieke debat en daarmee onder de bescherming van artikel 10, lid 2, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

**Het OM miskent met deze strafrechtelijke vervolging dat cliënt valt onder de bescherming van de grondwet en de mensenrechtenverdragen. Het OM heeft door middel van deze strafrechtelijke vervolging de rechten van cliënt onherstelbaar geschonden. Primair is het OM daarom niet ontvankelijk in de vervolging.**

**Cliënt dient subsidiair van alle feiten integraal te worden vrijgesproken, dan wel meer subsidiair te worden ontslagen van alle rechtsvervolging.**

(Met het verzoek een afschrift van deze pleitnotities aan het proces-verbaal van de zitting te hechten)